

POLÒNIA, LA VERGONYA
DE DIR-SE COMUNISTA

Canviar-ho tot per a sobreviure

Antoni Reig

Dins l'accelerat procés polític polonès els comunistes estan vivint un verdader drama. L'aclaparadora derrota soferta a les urnes en les eleccions legislatives del passat mes de juny i el consegüent desplaçament del poder, els ha conduït a questionar-ho tot, i a la reunió del comitè central del partit Obrer Unificat Polonès (POUP, comunista) del passat 3 d'octubre es va plan-tejar el canvi de nom del partit, dels seus estatuts i del seu programa. En definitiva, consideren que cal canviar-ho tot per sobreviure en el nou marc polític i no quedar com un partit residual destinat a morir d'inanició per falta de vots. Les decisions s'adoptaran en el pròxim congrés del partit que se celebrarà el 27 de gener de l'any vinent, però la transformació del partit comunista en una altra cosa que encara està per definir, causa fortes tensions i divisions internes que amenacen la seva unitat. Tot indica que el camí que es vol seguir és el que condueix a la socialdemocràcia, però el POUP en transformació es troba que aquest espai ja l'ocupa Solidaritat, que agrupa socialistes i socialdemòcrates junt amb de-

mocristians. Això no obstant, no té altra via de sortida i és probable que pel camí deixi escissions dels seus elements més stalinistes, partidaris de no perdre les essències, i de sectors que volen fer un paper comunista-populista com Miodowicz, patró del sindicat comunista OPZZ. El problema és que si el POUP, o el que sorgeixi de la seva transformació, ha de passar de ser una màquina de poder a ser el clàssic partit que reculli vots, ha de fer oblidar els seus orígens comunistes perquè a Polònia, per a gran part de la població, dir comunista és un insult i una desqualificació, sobretot entre el jove. El passat mes de juny, als barris obrer de Varsòvia els candidats del POUP només van recollir entre el deu i el vint per cent dels vots. I això que encara tenien tot el poder, la premsa, la ràdio i la televisió. El canvi és imprescindible. El problema és el camí a seguir. La realitat és un desconcert total. □

HONGRIA, EL SEGÜENT DE LA LLISTA

¿Qui vol la dictadura del proletariat?

Josep Morell

Nosaltres ens desditem del stalinisme i la dictadura del proletariat, som partidaris de la democràcia parlamentària i de l'economia de mercat,

aquestes paraules no han estat mai pronunciades per cap element *involucionista*, sinó que van sortir de la boca de Rezso Nyers, a les poques hores d'haver estat elegit, el passat mes de juny, nou número 1 del Partit Comunista Hongarès.

En la mateixa línia estan les declaracions que va fer l'actual president en funcions d'Hongria, Matyas Szüros. En una entrevista en exclusiva feta pel diari nord-americà *The Washington Post*, Szüros va declarar que Hongria a mitjà termini podria ser un estat neutral de l'estil de Finlàndia o Àustria. «Cal començar a treballar per crear les condicions que permetin aquest canvi històric», va declarar el president hongarès qui, a més, creu que aquest canvi és possible dins d'un clima de màxima confiança entre la Unió Soviètica i Hongria.

En aquest context s'entenen perfectament les acusacions fetes aquestes últimes setmanes per les autoritats de la República Democràtica Alemanya contra el govern hongarès pel paper desenvolupat en la *crisi dels refugiats*. La crispació de la RDA va arribar al punt que fins i tot algunes veus autoritzades van acusar Hongria de voler trencar el Pacte de Varsòvia. Aquest enfrontament, en definitiva, no és més que un reflex del debat intern que sacseja tota la família socialista de l'Est europeu: la lluita entre els partidaris de la reforma i els conservadors.

En la situació que es troben a hores d'ara les autoritats de la RDA ja es va trobar l'executiu hongarès. Aquest, preocupat per l'escalada de la tensió social, va tenir un gest sense precedent als països de l'Est. Des de l'1 de gener de l'any 1988, els hongaresos disposen de passaports vàlids per a viatjar a qualsevol part del món i ja no necessiten autorització de sortida per a viatjar a l'oest. Al mateix temps, els diaris oficials hongaresos critiquen obertament les mesures repressives dels seus veïns i aliats.

Mentrestant, els ciutadans hongaresos parlen i discuteixen del futur i del que poden fer. L'efervescència política no té límits, els escenaris d'aquests debats improvisats són el Cafè Gerbaud i el New York Hongaria, els dos grans exponents de la cultura urbana hongaresa.

En la reunió que fa uns mesos *els dotze* van tenir a Madrid, un rumor va anar prenent cos pels passadissos que envoltaven la sala de reunions, «el pròxim país que s'incorporarà a la CEE serà quasi segur Àustria. Hongria podria ser el següent». □